

STRANGE DAYS

AD VISSER

MUZIKALE AVONTUREN
IN DE 60'S EN 70'S

DON'T
TOUCH MY
GLASSES!

AD VISSER

Strange Days

De top-25

The Strange Days Experience	10
The Strange Days Cocktail	11
1 East, West, South Best!	13
2 1850	23
3 De toekomst van de avant-garde	35
4 SWN	49
5 The Iron Butterfly of Lorgues	57
6 Brief aan Herman Brood	71
7 De Ballade van Toppop	79
8 My Friend the Wind	93
9 The Magical Moves of Mr 3,14159265	107
10 Conversation de Gainsbourg	121
11 The Voice	133
12 Nighttrippers, Supersisters & Icesnatchers	145
13 The Dynamics of Coincidence	153

14	Zwakke brief aan M.	161
15	Modern Jazz	165
16	The Hidden Flow of Fantasy	173
17	Peter B. Goode Tonight	189
18	We can be Heroes	193
19	The Clapton Conspiracy	215
20	The Wonderful Wizard of Ozzy	223
21	The Politics of Dancing	233
22	Tour 66	249
23	VOX AC30	261
24	Captain Fantastic	273
25	East, West, South Best!	289
	The Happy Life Generator	295
	Literatuur	299

The truth and nothing but the truth

De schrijver van dit boek wijst er met klem op dat het met volle overgave is geschreven, dat de inhoud wemelt van de onjuistheden, barst van de fouten, aan elkaar hangt van verzinsels, dat er geen hout van klopt en dat zelfs elke overeenkomst met de werkelijkheid op toeval lijkt te berusten. Alhoewel niet kan worden uitgesloten dat als je het checkt alles perfect blijkt te kloppen.

The Strange Days Experience

(VOOR OPTIMAAL LEESGENOT)

Luister en kijk naar Adjééf the Poët, His Girl(s), His Friend(s) & The Rest Of The World(s) met 'Iek, I'm a freak!'

Luister en kijk naar Adjééf the Poet, His Girl(s), His Friend(s) & The Rest Of The World(s) met 'Squafreckleman comes back!'

Neem een relaxte leeshouding aan, bijvoorbeeld liggend op bank of bed.

Ondersteun je lichaam rijkelijk met kussens.

Zet een smakelijk drankje naar keuze onder handbereik.

The Strange Days Cocktail

(VOOR EEN TASTE OF THE 60'S)

Ingrediënten:

1,3 borrelglas gin

½ geperste citroen

½ borrelglas honing

flinke scheut rozensiroop

(attentie: nooit meer rozensiroop dan honing)

4 vergruisde ijsblokjes in de shaker

Bereiding:

Schud de cocktailshaker op het ritme van 'Iek, I'm a freak!' en giet de inhoud daarna al roerend in een martiniglas.

Haal eventuele vlekken, ontstaan door te knoeien, van je kleding en garneer met een licht ingescheurd citroenblad op de rand. De rozensiroop betovert de alcoholgeur op je lippen.

Hecht je erg aan het alcoholgehalte van je cocktail, dan kun je kiezen voor rozenlikeur. Ik ga voor rozensiroop.

We can be Heroes

Ik was helemaal niet van plan iets over Bowie te vertellen. Als ik me aan iets erger dan is het wel aan mensen die je honderd keer hetzelfde verhaal vertellen. En de eerlijkheid gebiedt me te zeggen dat als ik iets voor de derde keer hoor bij mij al een wrevél ontstaat alsof ik het voor de honderdste keer moet aanhoren. Maar soms vertel je in een ontspannen interview iets wat in feite zijdelings met het onderwerp van dat moment te maken heeft en wat plots door de journalist in kwestie opgepompt wordt tot het hoofdthema van het artikel. Dat merk je vervolgens pas als je het afgedrukt in de krant ziet en dan kun je er uiteraard niets meer aan doen. ‘Vraag dan of je het voor plaatsing mag lezen, zodat je tijdig kunt ingrijpen,’ hoor ik je zeggen. Dat kan, maar als ik al de keren dat ik een vooraf gelezen en terecht aangepast artikel uiteindelijk gewoon brutaal in de allereerste ongewijzigde versie in de krant terugvond bij elkaar optel, dan kom ik vingers en tenen tekort om de telling

te registreren. Als je een journalist er achteraf mee confronteert komt er een meestal gemompeld excuus namens iemand anders van de redactie die deze fout gemaakt heeft. Vervolgens blijft alles wat je vertelt je je verdere carrière achtervolgen, omdat veel stukjesschrijvers de oude artikelen van hun collega's rippen om zo gemakkelijk hun 'werkje' bij elkaar te copy-pasten. Het effect is dat het lijkt alsof je in de media jarenlang dezelfde verhalen vertelt.

Kijk, als je dingen in de media gaat roepen als 'Prince is de meest veelzijdige artiest die ik ken sinds mijzelf', zoals Bowie ooit 'zou hebben gedaan', dan moet je natuurlijk niet gek staan te kijken als zo'n opmerking je blijft achtervolgen. En wat een verschil of je dat zegt met een smile op je gezicht of bloedserieus. Maar dat lees je er niet bij. Anderzijds wordt zo'n opmerking ook vaak bewust gemaakt om ophef te creëren.

Verhalen die zich herhalen. Ik noem dat voor mezelf 'het Bowie-effect', maar ik had het net zo gemakkelijk 'het Iggy-effect' kunnen noemen, want het gedrag van Mr Pop in de Toppop-studio is ook een eeuwig terugkerend thema. Maar omdat we dat raadsel verderop in *Strange days* zullen oplossen, lijkt het me slim ook het Bowie-verhaal maar te doen, met het risico dat dat er straks in mogelijke interviews weer wordt uitgelicht. Dan heb ik de effecten van het principe niet van me afgeschud, maar zelfs versterkt. That's life. En een heel enkele keer heeft het ook een positief effect, zoals in het geval van Bowie. Het verhaal van Bowie was in het brein van (de zeer goede popjournalist) Tonko Dop blijven hangen en hij nodigde me uit om voor *Nieuwsuur* samen een reportage te maken van de opening in 2013 van de Bowie-tentoonstelling in het Londense Victoria and Albert Museum.

Als je mij vraagt wanneer ik Bowie voor het eerst heb ontmoet, weet ik dat eigenlijk niet precies meer. Ik denk in de Londense Marquee Club, waar hij halverwege de 60's met regelmaat een campy weekendshow deed: Bowie's Showboat.

Vanwege mijn eigen popactiviteiten was ik regelmatig in de Londense scene te vinden, want daar gebeurde 'het': halverwege dat decennium ontplofte de broeiende neo-jongerenmentaliteit in een poprevolutie die een ongekende stroom schitterende popsongs en nieuwe rockartiesten over ons deed neerdalen. Een daarvan was David Bowie, die ik interessant begon te vinden bij het horen van de eerste klanken van 'Space Oddity'. Zowel de song als de performer lieten een soort 'transfixing' effect bij je achter dat suggereerde dat er meer gebeurde dan je in feite hoorde of zag. Dat is een unieke kwaliteit bij een artiest, en dun gezaaid. Tegenwoordig vind ik bijvoorbeeld alleen Stromae over een gelijksoortig vermogen beschikken. Destijds was 'Space Oddity' voor Bowie een opmerkelijke ontwikkeling in zijn langdurige en heftige zoektocht naar een eigen stijl. Vergelijk het met een eerdere single van hem: 'The Laughing Gnome', en je weet genoeg. Dat is een soort voorstudie voor Vader Abraham met z'n 'Kunnen jullie door een waterkraan'-smurfenproject. En je snapt ook wel wat Bowie ermee poogde te bereiken. Maar er was absoluut geen magie aanwezig. Trouwens, Vader Abraham (Pierre Kartner) heeft me wel eens verteld dat zijn Smurfenlied per ongeluk door platenmaatschappij Dureco in de verkeerde versie werd uitgebracht. Het lied was nog niet af. Er ontbrak nog een flink deel tekst dat hij nog moest schrijven, en dat hij als demo voorlopig maar even had ingezongen met een hoop ge-lalala. En wat gebeurt er... de hele wereld zingt netjes tig keer na: la la lalalala la la lala etcetera. Hoe maak je dus een wereldhit van ongekende omvang? Door stomme fouten te maken. Leer hiervan, vrienden! Fouten, vergissingen en toeval blijken

een belangrijke factor in veel grote succesverhalen, zoals reeds eerder gemeld.

'Space Oddity' heeft ook zo'n randje. Omdat er voor een tv-projectje een nummer te weinig is, moet er even snel een nummer bij komen. En zo schrijft Bowie de song die zijn leven zal veranderen. Aanvankelijk overigens nog niet, hoor. Na zijn hit volgt een flinke stilte. Ik ben dan inmiddels, zoals eerder vermeld, manager bij Phonogram en ik heb dat eerste Bowie-effect opgevangen, maar aangezien het zo lang stil blijft, denk ik: ik moet die gast eens opzoeken... ik voel dat daar iets bijzonders broeit. Daar moet iets mee gebeuren.

Ik bel hem op en hij blijkt open te staan voor contact. Typisch een geval van fortuinlijke timing. Dus een week of zo later ga ik op naar Schiphol. Helaas heeft KLM in die dagen een gedeelde lijndienst op Londen met de Engelse nationale luchtvaartmaatschappij BEA en in een tijdsgewricht zonder interactieve communicatiemiddelen weet je nooit tijdig in welk toestel je terechtkomt. En ik heb pech, want het blijkt dat ik deze late middagvlucht in een Engelse Trident naar Londen moet zien te komen. En ik weet, dat is geen pretje. Wat er allemaal mis is gegaan in de ontwerpfase van dit vliegtuig weet ik niet, misschien werd het ontwikkeld door een overenthousiaste stagiair. Dit prijsdier is het eerste propellermotorenloze jet-aangedreven toestel dat de Engelsen hebben ontwikkeld en het is volgens mij nogal ruim begiftigd met een stevige reeks kinderziekten.

Het is om te beginnen instabiel. Bij de minste verandering in luchtweerstand duikt het spontaan tig meter naar beneden en even later raas je weer omhoog. Je zit dus eigenlijk de hele reis in een horizontaal voorwaarts schietende lift die tegelijk van de ene naar de andere verdieping daalt en stijgt waardoor na het eerste kwartier in de lucht mijn maag al ergens in mijn voorhoofd komt te zitten. Vervolgens hangt er altijd een onbe-

schrijfelijk zware kerosinestank in de cabine, dus bij binnenkomst ben ik gebruikelijk al misselijk voor ik mijn stoel heb bereikt.

En op deze reis gebeurt me dat ook weer, waarbij het me wonderwel lukt in het gangpad niet over mijn reistas te kotsen, maar helaas wel over mijn schoenen. Een tweede paar heb ik niet bij me en ik vermoed dat de familie Bowie daar straks niet erg blij van zal worden, want ik weet dat ik die penetrante zoutzuurstank in geen tweeënzeventig uur van mijn schoeisel zal krijgen. Die stukjes veeg ik er wel af aan de onderkant van de vliegtuigstoel. Nee, tissues bestonden nog niet. Nu kan het nog een stadium erger worden en ik denk ook dat dat gaat gebeuren, want ik zit nog niet of ik zie de schuin in de rij voor mij geplaatste vrouwelijke medepassagier in haar tas graaien en wat ik al vreesde... uit haar tas komt een flesje Boldoot. Dit betekent dat binnen enkele seconden de moleculen van een in die dagen ongelooflijk populair reukwater annex poging tot parfum genaamd Eau de Cologne hun weg naar mijn neussensoren zullen gaan afleggen. De formule van dit afschrikwekkende brouwsel, code 4711, is door een zekere Johann Maria Farina in 1715 te Keulen in elkaar gefruitseld. Deze Johann Maria Farina houdt vol dat de samenstelling van deze putlucht ontstaat uit een geraffineerde mix van sinaasappel, pompelmoes, citroen, bergamot, sukadevrucht, limoen en diverse oosterse kruiden. Hij noemt het zelfs een geur als de Italiaanse voorjaarsmorgen na de regen. Ik vind het meer de geur van een middagmarkt in Calcutta waar al drie weken lang het vuil niet is opgehaald en ligt te bakken in de zon. En die lucht wordt tijdens mijn vlucht nog eens gemixt met een heel zware laag kerosine. Fijn. Vooruit maar weer. Lang leve de BEA. (Uiteindelijk heeft British European Airways zich vele jaren later ontdaan van deze Tridents door ze voor een zacht prijsje over te doen aan China.) Na de landing op Heathrow vind

ik mijn weg naar het perron van mijn volgende vervoermiddel en laat ik me met een diepe zucht zakken in het fluweel van de eerste klas. Ik voel me geradbraakt.

Op deze druilerige avond brengt de trein me naar het schemerig verlaten station van Beckenham, een voorstadje van Londen. Ben ik de enige die hier uitstapt? De trein vertrekt weer. Ik kijk om me heen. Op het perron geen mens. In de stationshal geen mens. Buiten voor het station geen mens. En wat ook heel fijn is: geen taxi. Aan de overkant staat wel zo'n scharlakenrode, oer-Engelse telefooncel, waarvan helaas de telefoon door de enige, plaatselijke hooligan aan barrels blijkt geslagen. Wat overblijft is de venijnige drizzle, die doordringende motregen, die je na twee windvlagen tot op je huid nat maakt. In elk geval goed voor mijn schoenen. Kan ik mooi op mijn verplichte wandeltocht af en toe even door een plas waden in de hoop de penetratiegraad van de geur een beetje te saboteren. Of het werkt weet ik niet, ik zie wel dat mijn schoenen er zo bepaald niet mooier op worden. Dwalend door lanen gevat in een diep donkergroen van een door de verder invallende duisternis ondefinieerbare begroeiing, weet ik al speurend en hier en daar aanbellend ter vergaring van noodzakelijke aanwijzingen uiteindelijk de Southend Road te vinden, waar ik ter hoogte van nummer 240 tegenover een in het zwart van de nacht gehulde gevel sta van een grootse statige victoriaanse villa. Dit duidelijk door de tijd aangeraakte mysterieus ogende pand voldoet volledig aan de inmiddels, tijdens mijn zompige wandeltocht, opgebouwde verwachting. Het oogt als de ideale pleisterplaats voor the Addams family. Welkom in Haddon Hall.

Als de deur zich opent straalt een gelig licht van de kooldraadlampen in de plafondluchter uit de immense hal me tegemoet. Ik zie de contouren van een vrouwelijke, vermoedelijke leeftijdgenoot die ik al spoedig zal leren kennen als Angie,

vriendin van David. Mary Angela Barnett blijkt de volledige naam van deze energetische tornado die in 1950 voor het eerst op Cyprus is opgestoken en zich na een proces van jaren via een Zwitsers internaat naar London heeft begeven om daar op een willekeurig avondje out-on-the-town ergens na zijn optreden adembenemend rond een blonde zanger te blijven wervelen die werkelijk niet de minste schijn van kans kreeg zich ook maar enigszins effectief tegen deze wervelstorm te verzetten. Vanaf dat moment waren David en Angie samen. Het is me op slag duidelijk dat als deze orkaankracht kan worden ingezet om de heer des huizes in de vaart der volkeren op te stuwen, de nog heersende Beatlemania wel eens opgevolgd zou kunnen worden door een Bowieboom. Deze uiterst charmante cycloon, die op het constante volume van vier Trident jetmotoren blijkt te spreken gaat me voor naar een ruime salon waar ze me uiterst 'onnodig officieel' voorstelt aan David, die je absoluut niet kunt verstaan zolang Angie aan het woord is. Ik weet het zeker, dit is 'The woman who sold the world'. Vele jaren later, als hun huwelijk jammerlijk uiteen is gevallen, zal Angie bitter in de media verkondigen dat ze er achteraf absoluut van overtuigd is dat David alleen en uitsluitend om haar bulderende daadkracht in een relatie met haar is gestapt.

Men is zo vriendelijk geweest om op me te wachten met het diner om zo elkaar op aangename wijze wat beter te leren kennen. David stelt me aan tafel voor aan Trevor Bolder, bassist van zijn nieuwe groep. Het is Bowie steeds gelukt om belangrijke muzikale medestrijders als cobewoners van dit huurpand binnen te halen. Zo kwam Tony Visconti, belangrijk als producer van het album *The man who sold the world* in huis en drummer John Cambridge zit ergens boven en bovendien zijn de faciliteiten zinvol aangepast want de kelder is veranderd in een uiterst

geschikte repetitieruimte. Zonder ook maar enigszins te willen beweren dat ik me ontpop tot de grote vriend van Bowie, begrijp ik later wel waarom we een boeiende inhoudelijke connectie hebben. Even oud en even nieuwsgierig hadden wij een constante honger naar interessante bewegingen in de kunst, wetenschap, filosofie en... sciencefiction. We bleken ons op gezamenlijk terrein te bevinden dat zich bewoog van Jack Kerouacs *On the road*, Allen Ginsbergs *Howl*, William Burroughs *Naked Lunch*, Orwell, Bukowski tot Christmas Humphreys' Zen Buddhism, de Null A-filosofie van A.E. van Vogt en de robotica-wetten van Isaac Asimov. In film Fellini, Goddard, Passolini, film noir, nouvelle vague en verder zo breed mogelijk in muziek en beeldende kunst. Van het grimmige vlees van Francis Bacon tot Davids voorliefde voor de schrijnende wereld van Egon Schiele. Als ik in 2014 in het Victoriamuseum enkele van Bowie's eigen schilderijen zie, is de geest van Schiele als godfather van Davids werk onontkoombaar aanwezig. En vergeet onze gezamenlijke belangstelling en vooral persoonlijke actieve deelname niet aan vormen van avant-garde-, Experimenteel- en Totaaltheater. Allemaal desgewenst gespreksstof voor dagen en nachten filosoferen.

Als we praten over de magie van de menselijke stem, vertelt hij me hoe hij gemakkelijk stemmen kan imiteren, accenten snel overneemt, typetjes in z'n geest verzamelt en persoonlijkheden kopieert. En hoe de wijziging van David Robert Jones naar David Bowie voor hem dan ook geen naamsverandering was, maar een persoonsverandering. Ik vraag me af of in deze eigenschappen een rol is weggelegd voor de zware lijn van schizofrenie die door zijn familie loopt.

Na de maaltijd stelt David me voor om samen naar de muziekkamer te gaan, omdat hij me wat wil laten horen. We hebben tijdens het eten ook uitgebreid over muziek gesproken en

ik begrijp dat hij aan het testen is of mijn smaak en muzikale mening in aanmerking komen om te worden geconfronteerd met zijn nieuwe werk. Hij legt een stevige 26,5 cm-spoel op een immer solide Revox-recorder en dan klinken met een snelheid van negentien centimeter per seconde de eerste tonen van het nummer 'The Bewlay Brothers' door de ruimte. Het is nog niet de finale mix, gebaart hij. Ik word opgezogen door het nummer. Het raakt me meteen. En geloof me, ik ben niet iemand die zich door omringende sferen en bezwerende gebeurtenissen in welke vorm dan ook laat imponeren of extatisch laat meevoeren. Dit is gewoon erg goed. Het staat recht in de tijd. De tekst leunt duidelijk, maar niet storend op Dylan. Bewlay Brothers is een bekende merknaam in de Britse tabakswereld. Maar daar heb ik als niet rokende bewoner van het Europese continent geen kennis van en dat verstoort bij mij dus ook niet de magie van het nummer met zijn poëtisch-associatieve tekst. Eén voor één komen onder het genot van een plezierig glas Drambuie tot laat die nacht songs voorbij die hun weg zullen vinden naar het album *Hunky Dory*. 'Ch-Ch-Changes' herken ik na enkele maten als potentiële hit. Idem dito: 'Oh! You pretty things', dat eerder in demo-staat aan hitproducer Mickie Most was aangeboden en die het had opgenomen met Peter Noone alias Herman van Herman & the Hermits. Nu voor het eerst Bowie's eigen versie te horen was vermorzelde die Noone's poging. Niet dat muziek een wedstrijd is, maar wat een schril contrast. En wat te denken van songs als: 'Life on Mars'. Hier kondigde zich volgens mij megasucces aan. Ik zeg tegen Bowie: 'Jouw leven gaat als dit uitkomt voorgoed veranderen... maak je borst maar nat... Alles waar je om gevraagd hebt komt op je af en meer, veel meer... Nu gaat het gebeuren... Bowie merkt wel dat ik het oprecht meen en wil het ook graag geloven... maar als we teruglopen naar de salon, waar Angie op de grond met gestapelde matrassen, dekens

en lakens een bed voor me heeft gebouwd, zie ik in zijn ogen toch een zweem van twijfel.

De volgende ochtend wil ik na het ontbijt voor ik vertrek een paar nummers nogmaals beluisteren om m'n gevoel erover te dubbelchecken. No doubt about it: superstar material, blijft mijn conclusie. Als ik achter in de Rover zit waarin David en Angie me een lift geven naar The City, zie ik door de voorruit de Engelse motorway met daarboven in het midden de achteruitkijkspiegel met daarin de turende gezichten van het duo. Een mooi beeld. Leuke hoes voor een single, denk ik en ik vraag me af hoelang deze twee nog samen in alle rust een ochtendje naar de City zullen kunnen rijden. Ik weet zeker... niet lang meer... nee, niet lang meer.